

tada en el fº 11v), diminutiu de *casal* 'casa gran'.
J. F. C.

CASAMOR

Sant Romà de Casamor, NL antic del terme de Queixàs, municipi de Cabanelles (Alt Empordà). Es troba documentat l'any 869: «et in pago Bisuldunensi --- quae dicitur *Casa Mauri*» (Abadal, *Catalunya Carolingia* II, 31.25).

ETIM. Compost del llatí *CASA* i del NP *MAURUS*.
J. F. C.

CASARILL, CASAU, MONTCASAU

Casarill (*Casarilh*), poble de la Vall d'Aran, en el terme d'Escunyau. Pronunciat *kazaril*, oït per JCor. els anys 1920.

Casau, poble de la Vall d'Aran, en el terme de Gausac. Pronunciat *kazáu*, oït per JCor. els anys 1920.

Estany de Montcasau, en el terme d'Arties, a la Vall d'Aran.

ETIM. El gascò *casau* 'hort' prové del llatí (*HORTUS*) *CASALIS* 'hort prop de casa' (cf. l'occità antic *casal* 'jardí') (cf. *PVArGc*, 392b56-393a7; *DECat* II, 605a18-30).

Montcasau compost de *Mont* amb el mateix derivat de *CASA* en el sentit llatí de *CASA* 'cabana de pastors'.

Casarill, diminutiu de *CASALE*, amb sufix *-ilb*, *-iculu*. J. F. C.

CASAVELLS

Poble del Baix Empordà.

PRON. MOD.: *kəzəbél̥s*, oït per JCor. a Viladamat (xxii, 149.27); *kázəbél̥s*, oït a la Bisbal per Casac.

DOC. ANT. *Sti. Genesisii de Chaiauels*, any 1078 (*Anal. Tarr.* IV, 369); *Canavelli*, any 1182; *Canavellis*, any 1278; 1316; 1362 (cf. Alsius, *Nomenclàtor*, 34; Monsalvatje, xvii, 88), leg. sens dubte *CaiaVELLI*, *-is*.

ETIM. Les formes antigues *Chajavells* i *Canavelli*, *-llis* no lliguen amb la forma moderna *Casavells*. L'única base etimològica capaç d'unificar-les seria una forma que tingués una *l̥* que, dissimilada per la *-ll* final, donaria per una part *n* i d'altra part *ž* (com gibrèll < llibrell); d'on modernament *Casavells* amb *-s*, per contaminació amb *casa*.

D'altra banda, la pronunciació moderna més general *kəzəbél̥s* (i no pas *kázəbél̥s*) confirma que no és un compost de *CASA*.

En el mateix terme municipal JCor. (xlv, 54) recollí el NL *Can Cayau* (amb *y* < *yl*) que devia ser el primitiu mot occità *calbau* 'roc', que amb el sufix col·lectiu *-ell* < *-ETULUM* (Llorell, Rourell, Pinell etc.) va donar el nom del poble.

Calbau < del celta *KALIAUO-* que ha donat el francès *caillou*, era un mot que a l'edat mitjana s'estengué fins a l'extrem NE del domini català: la *Ribera del Callau*, a Conflent i *Bauma del Callau* al Berguedà (V. art. *Callau*). J. F. C., J. C.

CASBA i CASBAS

Casba, partida antiga del te. de Castelló de la Plana. *Casbas*, poble aragonès prop de Barbastre, en el Somontano.

DOC. ANT. En els llibres de Vàlues de Castelló de la Plana de l'any 1398 apareix documentat aquest NL diverses vegades com a *Cacba* i *Caçba*. L'any 1468 hi ha una quinzena de testimonis d'aquesta partida, escrita aquí *Cazba* o *Caçba* (còpia de Sánchez Gozalvo per a Cor.).

El poble aragonès de *Casbas*, que té un monestir fundat l'any 1173, està documentat gairebé sempre com a *Casvas* (cf. CCandi, *BCEC*, 1910, 172); ja es llegeix *Casvas* en un document del 1440.

ETIM. Teòricament seria concebible que *Casba-Casbas* fos un derivat de l'arrel basca *qaz* 'sal', amb una terminació pre-romana, com la de *Bergua*, *Blecuua*, *Àssua*, però una derivació etimològica per aquesta banda fóra ben difícil.

I en paisatges toponímics fortament arabitats com són Castelló de la Plana i el Somontano, és molt probable que es tracti de l'arrel de l'àrab *qaswa* que té els sentits de 'dur, cru, cruel, trist'. Els derivats d'aquesta arrel aràbiga es troben documentats en tots els lèxics de l'àrab hispànic (*PAIc*, 160a29; *RMa*, 161b4; i en les fonts magrebines (cf. Dozy II, 347). És, doncs, l'àrab *qaswa* l'ètimon que ens dona la solució etimològica més sòlida. *Qaswa* > *Casba* 'cruesa', aplicada al sol cru, dur i poc fèrtil, a uns camps de conreu no adobats. J. F. C. i J. C.

CASCALL i CASCARRO

I) *Cascall*, partida antiga del te. de Tortosa. Documentat: «castrum de Ripa de *Cascayo*» a. 1120 (*Cart. St.Cugat*, 3,46); *Johanni de Caschal* a. 1173 (*Cart. Poblet*, 182); «honore de *Cascal*» a 1177 (*Cart. Poblet*, 195); *Joanis de Cascas* a. 1183 (*Cart. Poblet*, 198); *Johanni de Cascai...* *Guillelmi de Cascai* a. 1184 (*Cart. Poblet*, 180); *Guillelmus de Kaschails* S. XII (*Cart. Poblet*, 183).

HOMÒNIMS I PARÒNIMS. *Lo Cascall*, partida del terme de Caregue (xxxI, 170.9).

El Cascall, partida del terme d'Altea (Marina Valenciana) (xxxv, 153.9).

Els Cascalls [-*àis*], partida del terme de Fontcoberta (Gironès) (xliv, 141).

Lo Cascallo, partida antiga del terme de Surp (Pallars Sobirà) *Spill de Castellbò*, a. 1518, 116r (amb *-o* pre-catalana).

El Cascallo, partida del terme de Durro (Alta Ribagorça) (xiii, 156) (id.).

En relació amb *casca* variant de *closca* (*DECat* II, 780a26-781b31):

I) *La Cascarra*, partida d'Aielo de Malferit (Vall d'Albaida).

Barranc de Cascarra, partida de Petrer (Valls del